

3. Організація і проведення різноманітних лімітованих у часі сіткових тестів, колоквиумів, контрольних робіт, проміжного і фінального іспитів з використанням вищезгаданої бази даних запитань і проблем, і швидке (у граничному випадку, моментальне) оцінювання знань студентів.

4. Організація засобів самотестування і самоконтролю студентів і моментального оцінювання їх знань, наприклад, шляхом випадкового вибору із бази даних контрольних запитань або проблем за курсом.

5. Автоматичне заповнення спеціальної таблиці відомостями щодо отримання чи неотримання студентських звітних матеріалів у встановлені терміни за всіма видами учбових завдань курсу і автоматичне з'явлення цієї інформації на сервері курсу.

6. Автоматичне оновлення таблиці поточних оцінок чи балів і з'явлення інформації про поточну академічну успішність студентів на сервері курсу (іншими словами, моніторинг поточної академічної успішності студентів протягом всього курсу).

Ці та численні інші підсистеми допомагають залученню студентів до активного контролю за своєю академічною успішністю, що в кінцевому рахунку призводить до підвищення якості й ефективності процесу їх навчання.

Г. М. Романова, ст. викл.
кафедри педагогіки та психології

КОНТРОЛЬ ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

Відомим є постулат про те, що лише знання, отримані самостійно, стають справжнім надбанням особистості. Тому зрозуміло, чому роль самостійної роботи у навчальному процесі вищої школи набуває особливого значення, адже професійна підготовка передбачає формування фахівців, здатних самостійно вирішувати проблемні ситуації, приймати відповідальні рішення, моделювати свою діяльність.

Основою якісного управління самостійною роботою студентів (СРС) є встановлення зворотного зв'язку про хід і результати її виконання, що втілюється у функції контролю. Контроль дозволяє визначити не лише досягнення тих, хто навчається, але й виявити причини невдач, помилок. Результати контролю самостійної роботи можуть бути покладені як у майбутні дії самого студента щодо

вдосконалення вивчення матеріалу дисципліни, так і викладача щодо поліпшення процесу викладання та контролю знань.

Треба зазначити, що контроль у самостійній роботі пов'язаний із сучасною проблемою раціонального співвідношення педагогічного управління та самоуправління з боку студентів. Сьогодні вже зрозуміло, що самостійну роботу не можна звести лише до виконавчих дій тих, хто навчається. Тому потребують вирішення питання про залучення студентів до всіх етапів самостійної роботи, про делегування їм повноважень, що традиційно були прерогативою лише викладачів. Зокрема це стосується контролю.

Узагальнюючи результати багатьох досліджень та практичного досвіду, можна сформулювати такі важливі чинники ефективного контролю СРС:

1. Спільна розробка викладачами та студентами механізму перевірки самостійної роботи (відбір критеріїв оцінювання, моделювання кінцевого результату, встановлення терміну виконання і т.п.).
2. Систематичне консультування студентів з питань самостійної роботи.
3. Залучення студентів до перевірки робіт.
4. Обговорення та аналіз результатів СРС у навчальній групі.

Отже, важливою складовою контролю у самостійній роботі є самоконтроль студентів, що передбачає і саморегуляцію під час виконання роботи, і рефлексію щодо своєї діяльності, і самооцінку способів виконання та отриманих результатів.

У процесі психолого-педагогічної підготовки студентів КНЕУ при вивченні навчальної дисципліни «Психологія діяльності та навчальний менеджмент» була застосована методика самоперевірки студентами завдань, що виконуються самостійно. Треба зазначити, що самоперевірка передбачає наявність чітких критеріїв, надання певного еталону отриманого продукту, зіставлення результатів самостійної роботи в групі. Для здійснення самоперевірки та самооцінювання потрібні як інструкції та пояснення з боку викладача, так і наявність образу результату у студентів. Процес підготовки студентів до самоконтролю є поступовим і потребує дотримання принципів «від простого до складного», «від часткового до цілого».

Питання про делегування студентам своїх повноважень у сфері контролю може викликати цілу низку питань у викладачів, наприклад, «чи здатні студенти оцінити себе об'єктивно?», «наскільки варто враховувати оцінку студентів у загальному рейтингу їх навчальної успішності при вивченні курсу?», «чи не будуть студенти зловживати довірою?». Результати порівняння самооцінок студентів з оцінками тих самих робіт викладачами свідчать про те, що

студентів, які схильні до заниження оцінок, значно більше, ніж тих, хто завищує оцінки. Важливо також зазначити, що здатність студентів до самоконтролю залежить від року навчання (на старших курсах ефективність самоконтролю вище), від певних індивідуально-психологічних особливостей студентів та соціально-психологічних властивостей навчальних груп. Дані анкетних опитувань показують, що при залученні студентів до контролю та оцінювання та при врахуванні їх самооцінок викладачем у загальному рейтингу збільшуються ефективні показники результативності самостійної роботи, тобто ставлення студентів до самостійної навчальної діяльності та їх задоволення від цієї діяльності.

Отже, контроль як функція управління самостійної роботою студентів має дві складові: зовнішню та внутрішню. Зовнішня пов'язана з педагогічним управлінням боку викладача, а внутрішня є проявом самоуправління студентів. Питання про співвідношення цих складових залежить від конкретної педагогічної ситуації. Але можна стверджувати, що самоуправління взагалі та самоконтроль зокрема є невід'ємною ознакою самостійної роботи студентів як виду навчальної діяльності, який забезпечує реалізацію цілей вищої школи щодо підготовки ініціативних, активних, відповідальних й творчих фахівців.

О. І. Романюк, викл. кафедри
іноземних мов факультету МЕіМ

ДИДАКТИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ

Контроль вважається невід'ємним складником Програми (Програма з англійської мови для університетів/інститутів) і базується на таких принципах:

- контроль забезпечує валідне і надійне оцінювання рівня успішності студентів у відповідності з цілями, завданнями та змістом Програми;
- підхід, прийнятий у Програмі, обумовлює комунікативну спрямованість контролю, що дозволяє визначити рівень сформованості навичок та вмінь мовлення;
- у процесі навчання реалізується як поточний, так і підсумковий контроль;
- система контролю характеризується зв'язністю та зростаючою складністю тестів для кожного року навчання;